

ИЗВЕШТАЈО ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
1.	Датум и орган који је именовao комисију 25. 5. 2016. године, Декан, на предлог Научно-наставног већа Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду
2.	Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
1.	Др Радош Радивојевић , редовни професор, у.н.о.: Социологија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, председник Комисије;
2.	Др Дарко Реба , ванредни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; члан Комисије;
3.	Др Милена Кркљеш , доцент, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; члан Комисије;
4.	Др Татјана Дадих Динуловић , ванредни професор, у.н.о.: Уметност примењена на архитектуру, технику и дизајн, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; члан Комисије;
5.	Зорица Савичић , ванредни професор, у.н.о.: Унутрашња архитектура, Факултет за уметност и дизајн Универзитета Цон Незбит у Београду, члан Комисије;
6.	Др Радивоје Динуловић , редовни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; члан Комисије – ментор рада.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
1.	Име, име једног родитеља, презиме: Татјана, Сава, Бабић
2.	Датум рођења, општина, држава: 28. 3. 1970, Нови Сад, Република Србија
3.	Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Архитектонски факултет Универзитета у Београду, студијски програм: Архитектура и урбанизам – Дипломирани инжењер архитектуре
4.	Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија -

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:

**Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду,
„Виле Новог Сада – контекст и континуитет у XX и почетком XXI века”**

Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

Архитектура и урбанизам, 8. 10. 2010. Године;

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

**Креативни процеси и могући исходи
савремених архитектонских пракси;
Студија случаја: Нови Сад од 1980. до 2010. године**

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација под насловом **Креативни процеси и могући исходи савремених архитектонских пракси; Студија случаја: Нови Сад од 1980. до 2010. године**, кандидаткиње **мр Татјане Бабић** садржи укупно 246 страница писаног текста. Текст је илустрован богатом графичком документацијом (фотографијама, цртежима, табелама и графиконима.). Структура рада је следећа:

0. Општа документација и резимеи, садржај рада (стр. 2 – 7)
1. Увод (стр. 8 – 21)
2. Теоријско полазиште истраживања – О архитектонским праксама (стр. 22 – 53)
3. Догађај – Оквир за приказивање и промишљање савремених архитектонских пракси (стр. 54 – 78)
4. Феноменолошко посматрање савремених архитектонских пракси у Новом Саду 1980-2010. (стр. 79 – 134)
5. Савремене архитектонске праксе Новог Сада – Приказ резултатат емпиријског истраживања (стр. 135 – 191)
6. Закључна разматрања (стр. 192 – 199)
7. Литература (стр. 201 – 213)
8. Попис извора илустрација, списак табела и графикона (стр. 214 – 221)
9. Додатни прилози (стр. 222 – 241)
10. Биографија (стр. 242)

Главни део рада садржи укупно шест поглавља (од 1 до 6) и има укупно 192 страница текста. Литература (наведена у овом извештају под бројем 7) садржи укупно 220 јединица, сврстаних у примарне и секундарне изворе, даље разврстане по карактеру. Попис извора илустрација (наведен у овом извештају под бројем 8), којих има укупно 82, садржи све податке о приказаним документима (аутора или ауторе дела, назив дела, годину настанка и друго). У начелу, илустрације су оригиналне, или су преузете из секундарних извора, најчешће из књига и часописа. У својој биографији (наведеној у овом извештају под бројем 10) кандидаткиња је дала приказ сопственог образовног и професионалног развоја, као и преглед својих референтних дела.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Рад обухвата истраживање савремених архитектонских пракси, формираних у Новом Саду у периоду од 1980-2010. године.

Састоји се из две целине: теоријског полазишта и емпиријског истраживања. Теоријски оквир постављен је кроз испитивање и систематизацију кључних појмова чије одређење представља полазиште за даљи рад. Други део дисертације конципиран је као вишеслојно истраживање и обухвата проверу постављене тезе у ширем контексту - Венецијанском бијеналу архитектуре, а потом и у конкретном просторно-временском оквиру Новом Саду посматраном у периоду од 1980-2010. године. У циљу детаљнијег истраживања и бољег разумевања комплетног процеса трансформације архитектонских пракси, осим изабраног временског периода од 1980. до 2010, у кратким цртама приказан је и период који претходи, од 1945. до 1980, као и онај који следи – после 2010. године.

Рад је структуриран у оквиру десет поглавља.

У првом – *Уводу*, дефинисани су предмет рада, циљеви истраживања, постављене су научне хипотезе, објашњена је примењена методологија, извршена је анализа претходних истраживања и приказан је кратак садржај рада.

Друго поглавље – *Теоријске основе истраживања – о архитектонским праксама*, подељено је у два подпоглавља. У првом је одређен појам архитектура, а у другом архитектонска пракса. У првом подпоглављу – *Појам и основно одређење архитектуре*, дефинисан је појам архитектура у етимолошком и општем смислу, а потом су, дате најзначајније дефиниције архитектуре у хронолошком низу, од првобитних до данашњих. У посебно делу је архитектура разматрана као синтеза теорије, праксе и образовања. У другом подпоглављу – *Појам и основно одређење архитектонске праксе* састављеном из две целине, извршена је детаљна анализа предмета рада. У првом је одређено етимолошко и опште значење термина пракса, а потом су у другом – *Основно одређење архитектонске праксе*, детаљно објашњене најзначајније теме истраживања. Архитектонска пракса је анализирана у односу на неколико релевантних појмова у оквиру две целине. Прво је истражена релација рад-пракса, а након тога сагледана је из угла архитектуре као актера праксе.

Треће поглавље – *Догађај – оквир за приказивање и промишљање савремених архитектонских пракси*, подељено је на два подпоглавља. У првом је одређен термин догађај у савременој архитектонској пракси, а у другом је приказан процеса трансформације савремене архитектонске праксе на основу хронолошке анализе низа догађаја једне од најзначајнијих међународних манифестација архитектуре.

У оквиру четвртог поглавља – *Феноменолошко посматрање савремених архитектонских пракси у Новом Саду 1980-2010.*, приказане су најзначајније појаве које су обележиле процес промене савремене архитектонске праксе. У сваком од пет подпоглавља обрађен је један карактеристичан временски период. Објашњене су одлике друштвенo-политичког контекста, промене у традиционалним облицима деловања – урбанистичком, и архитектонском планирању и пројектовању, у области заштите градитељског наслеђа и дизајна. Осим тога забележене су новине у публицистичкој и изложбеној делатности, као и у области образовања и вредновања рада архитеката. Посматране су и промене у организационим облицима деловања и евидентирани су карактеристичне институције и предузећа, као и удружења грађана.

Пето поглавље – *Савремене архитектонске праксе Новог Сада - резултати емпиријског истраживања* састоји се из два подпоглавља. У првом је изложен процес формирања документационе основе, као и процес реализације истраживања од конципирања прве анкете до усвајања коначног методолошког апарата за реализацију рада. У другом подпоглављу приказани су резултати истраживања добијени на основу реализоване анкете са 145 архитеката Новог Сада. Поглавље је структурирано у шест тематских сегмената. Приказани су општи подаци о архитекатама и праксама. Резултати истраживања о основним облицима праксе, креативним процесима, могућим исходима, употребљеним средствима и утицајима који одређују праксу су изложени у посебним подпоглављима. Посебан део резултата истраживања су мишљења архитеката о одређеним сегментима праксе. У две целине су приказана најзначајнија становишта о креативним процесима и постојећем и могућем систему вредновања.

На крају, у оквиру шестог поглавља – *Закључна разматрања*, изнети су резултати истраживања. Као посебан закључак наведено је да рад, осим што омогућава увид у процес трансформације деловања архитеката у једном специфичном просторно-временском контексту као што је Нови Сад, отвара низ нових тема. Најзначајнија је залагање за померање фокуса дисциплине са разматрања и вредновања исхода рада на стваралачки процес архитектонског деловања. У овом контексту процес истраживања и мишљења је изузетно значајан. За разлику од претходних одређења дисциплине као уметности грађења, данас је важно грађење аутентичног мишљења. Допринос ове дисертације је у томе да укаже на неопходност успостављања разних формата у којима је данас могуће мислити о архитектури – критички преиспитати досадашње ставове и утицати на формирање нових који могу допринети успостављању нових вредности у ширем контексту. Улога и значај образовне институције – посматране као простор промене, тимског рада различитих професија, али и личног усавршавања у процесу самоизграђивања је пресудно важно данас. У оквиру закључних разматрања наглашена су питања која овај рад отвара.

У седмом поглављу дат је списак литературе, док је у осмом назначен извор илустрација. Посебно девето поглавље обухвата документацију која се односи на анкету. Приложен је списак архитеката који су учествовали у истраживању, као и први и други методолошки апарат на основу којих је реализовано анкетирање тј. стицање увида у комплетан процес трансформације архитектонске праксе.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Научни радови:

1. Lazor, M; **Babić T:** „**Visibility of (in)visibility space- place of project promotion in expendid field of arhitecture**“, International Interdisciplinary Scientific Conference: Radical Space In Between Disciplines, Novi Sad, 21-23. 9. 2015., objavljeno u: Romana Bošković, Miljana Zeković, Slađana Milićević (ed): International Interdisciplinary Scientific Conference: Radical Space In Between Disciplines, Novi Sad, 2015., ISBN: 978-86-7892-755-3, str. 51-61.
2. **Babić, T;** Krklješ, M; Balzam, R: „**Constancy and changes in arhitecture under the influence of different ideologies- a case styde of Marshalling station complex in Novi Sad**“, International Conference Architecture and Ideology, Beograd, 28-29.09.2012., objavljeno u: Vladimir Mako Mirjana Roter Blagojević Marta Vukotić Lazar (ed): International conference Architecture and Ideology CD Proceedings, str. 690-698.
3. **Babić, T;** Balzam, R: „**Reaserch by Design- New Form of Arhitecture Learning and Modern Arhitectural practices**“, PhIDAC 2012. International Symposium for Students of Doctoral Studies in the Fields of Civil Engineering, Architecture and Environmental Protection, Niš, 20-21. Septembar 2012, objavljeno u: Zoran Grdić, Gordana Topličić-Đurčić, (ur.): PhIDAC 2012., Niš, 2012, ISBN 978-86-88601-06-, str. 9-16.
4. **Babić, T;** Balzam, R.: „**Kulturno-istorijska vrednost Sokolskog doma - „Doma kulture“ u Subotici**“, Stručni skup „Arhitektura objekata Domova kulture u Republici Srbiji“, Novi Sad, 27. oktobar 2012., Fakultet tehničkih nauka, u okviru naučnog projekta „Tehničko-tehnološko stanje i potencijali objekata Domova kulture u Republici Srbiji“, objavljeno u: Radivoje Dinulović, Dragana Konstantinović, Miljana Zeković, „Arhitektura objekata Domova kulture u Republici Srbiji“, tematski zbornik radova, Novi Sad, 2014, str. 45-60.

Стручни и уметнички радови

1. **Бабић, Т:** Циклус изложби и публикација **“Око архитектуре –Фотографија у архитектонском стваралаштву”**, Друштво архитеката Новог Сада, Нови Сад, 2013-2015., ISBN 978-86-908283-9-5, 68 стр.
2. **Бабић, Т:** „**Архитектонски догађај као одраз урбане реалности**“, Приказ истраживачког пројекта Дани салона, часопис ДаНС бр. 80, Друштво архитеката Новог Сада, Нови Сад, јануар 2016., ИССБ 0351-9775, стр. 46-47.
3. **Бабић, Т:** **Радионица, вишемедијска инсталација и перформанс „Ка Европи, булеваром?“** (аутор и организатор, са студентима Департмана за архитектуру и урбанизам ФТН-а), објекат Колница, ранжирна станица, Нови Сад, децембар 2010;
4. **Бабић, Т:** **Радионица, вишемедијска инсталација и перформанс „Догађај као средство промене доживљаја простора“** (аутор и организатор, са студентима Департмана за архитектуру и урбанизам ФТН-а), зграда ФТН-а, Нови Сад, децембар 2009;
5. **Бабић, Т;** **Момиров, М:** „**Подграђе подсве(с)т града**“ часопис ДаНС бр. 79, Друштво архитеката Новог Сада, Нови Сад, октобар 2014., ИССБ 0351-9775, стр. 74.
6. **Бабић, Т:** **Изложба „Дан контекста“** (аутор и организатор), Позориште младих, Нови Сад, јун 2009;
7. **Бабић, Т:** **Пројекат, радионица и видео рад “О простору (...) тачке испричане језиком архитектуре”**, аутор и организатор, са студентима Департмана за архитектуру и урбанизам ФТН-а и видео рад са Даниелом Димитровском, Војином Ивковим и Нином Комел), зграда ФТН-а, Нови Сад, децембар 2013;
8. **Бабић, Т;** **Марушић, Д:** **Изложба „Металс банка од идејног до појавног“**, Позориште младих, Нови Сад, јун 2009;

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У закључку своје докторске дисертације, кандидаткиња формулише, аргументује и излаже следеће ставове:

- Да је архитектонска пракса сложен и вишезначан термин, условљен друштвено-историјским контекстом одређеног простор-времена, као и процесима и исходима деловања архитектата;
- Да је уочено постојање устаљених и променљивих значења термина архитектура, архитекта и архитектонска пракса;
- Да се традиционална дефиниција архитектуре као "уметности грађења" временом трансформисала у "уметност артикулације егзистенцијалног простора";
- Да је установљен нови систем односа који данас одређује појмове "теорија" и "пракса";
- Да, сходно томе, архитектонске праксе данас обухватају широко поље деловања усмерено ка истраживању, мишљењу, артикулацији и унапређењу егзистенцијалног простора;
- Да савремену ситуацију одређује стање транзиције као једина сталност;
- Да, у том контексту, догађај представља могући оквир за приказивање и промишљање архитектонског деловања;
- Да се и у Новом Саду, као истраживачком пољу ове дисертације, догодила и догађа интензивна промена природе и исхода архитектонског деловања;
- Да је примарно (емпиријско) истраживање донело низ посебних и општих закључака који потврђују полазне претпоставке;
- Да је утврђен скуп специфичних погледа архитектата на могућности унапређења пракси којима се баве они или њихове колеге;
- Да је, у начелу, архитекта спреман на доживотно учење и развој; и, најзад,
- Да стваралаштво, усмерено ка заједници, може да буде и јесте важан генератор промена.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Након пажљиве, детаљне и свеобухватне анализе, Комисија је начин приказа и тумачење резултата истраживања спроведеног у оквиру докторске дисертације мр Татјане Бабић под насловом „Креативни процеси и могући исходи савремених архитектонских пракси; Студија случаја: Нови Сад од 1980. До 2010. Године“ оценила позитивно.

<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>Комисија за оцену докторске дисертације мр Татјане Бабић под насловом „Креативни процеси и могући исходи савремених архитектонских пракси; Студија случаја: Нови Сад од 1980. до 2010. године“, након пажљиве, детаљне и свеобухватне анализе, закључује следеће:</p>
<p>1. Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме ове докторске дисертације;</p>
<p>2. Дисертација садржи све битне елементе неопходне за позитивну оцену дисертације;</p>
<p>3. Дисертација представља допринос науци по најмање два различита основа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - У домену примарног истраживања, кандидаткиња је остварила изузетан научни допринос идентификујући, анализирајући, критички тумачећи и вреднујући велики број примера из различитих облика архитектонских пракси, на примеру и у истраживачком пољу Новог Сада, које је обрадила. Овде комисија жели посебно да нагласи вредност и значај анкете коју је кандидаткиња спровела; - У уводном делу, теоријском истраживању, као и узакључку своје дисертације, кандидаткиња је остварила несумњив научни допринос износећи низ аргументованих и научно утемељених проблемских ставова, који су доследно изведени и систематизовани, па представљају инспиративно полазиште за будућа истраживања, као и за развој нових облика деловања архитектата, односно, нових архитектонских и урбанистичких пракси.
<p>4. Комисија није уочила битне недостатке дисертације, па тиме ни њихов утицај на резултате истраживања. Комисија предлаже кандидаткињи да, у случају објављивања дисертације – што комисија сматра више него оправданим – посебну пажњу посвети квалитету илустрација и графичких докумената, с обзиром на значај визуелног материјала за разумевање проблемске теме којом се бавила.</p>

X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
да се докторска дисертација кандидаткиње мр Татјане Бабић под насловом „Креативни процеси и могући исходи савремених архитектонских пракси; Студија случаја: Нови Сад од 1980. до 2010. године“ прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана дисертације.

У Новом Саду, 14. јула 2016.

Др Радош Радивојевић, редовни професор,
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду,
председник Комисије;

Др Дарко Реба, ванредни професор,
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду;
члан Комисије;

Др Милена Кркљеш, доцент,
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду;
члан Комисије;

Др Татјана Дадих Динуловић, ванредни професор,
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду;
члан Комисије;

Зорица Савичић, ванредни професор,
Факултет за уметност и дизајн Универзитета Цон Незбит
у Београду, члан Комисије;

Др Радивоје Динуловић, редовни професор,
Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду;
члан Комисије – ментор рада.